Inaugurarea statuei Regelui Ferdinand la Silistra

Înălțătoarea manifestare românească la granița de Sud
Declarațiile de loialitate ale minorităților din Cadrilater

Intr'un cadru festiv de zile mari, s'a inaugurat Duminică la Silistra statuia Regelui Ferdinand I întregitor de neam și țară.

Sărbătoarea aceasta la granița de Sud a țării a depășit proporțiile unei simple inaugurări, luând caracterul unei înălțătoare manifestări naționale, la care au participat deopotrivă populația majoritară românească și cea minoritară, reprezentanții guvernului și ai armatei, șefii tuturor autorităților locale, reprezentanții clerului și ai culturii, împreună cu cohortele de străjeri și străjere.

Orașul, prin ingrijirea subsecretariatului de stat al propagandei, a fost împodobit, dela un cap până la altul, cu drapelele țării, cu chipul M. S. Regelui și cu emblemele Frontului Renașterii Naționale.

Străzile din jurul pieții în care a fost așezată statuia Regelui Ferdinand, sunt înțesate de lume.

Sătenii și sătencele în straie de zile mari au venit dela mari depărtări, în care, să participe la această sărbătoare de triumf al românismului pe aceste meleaguri.

Alături de români au venit atât pașnica populație turcă, în tradiționalele lor costume, cât și populația bulgară, care înțelege să trăiască în bună armonie cu națiunea dominantă.

Faptul acesta a fost subliniat într'o viguroasă cuvântare de însuși șeful comunității bulgare, care exprimând sentimentul de loialitate și devotament față de țara românească și de Suveranul ei, a înțeles să respingă toate agitațiile sterile ce se fac în afară de granița noastră.

*

In cuvântările ce s'au rostit cu acest prilej, s'a învederat spiritul de latinitate, care a dominat din cele mai vechi timpuri în această regiune, pe care împăratul Claudiu o transformă în anul 46 după Cristos în provincie romană. Epoca de romanizare continuă sub împărații romani, topină vechile populații de sciți și traci prin ridicare de garnizoane și cetăți pe malul Dunării.

„Viața romană, din ce în ce mai intensă, — cum scrie savantul Pârvan în studiul său : Inceputurile vieții române în Dobrogea — *ajunse să se înmulțească spre a umplea satele (vici) și ținuturile de țară (territoria) alături cu Daci și Bessi traci, localnici, alcătuind bogatele comune rurale, întinse cât o plasă de azi și cuprinzând mulțime de sate, cătune, brănești și slobozi (pagi), curți cu moșiile lor (villae).*

Comunele rurale își alegeau primari pe cinci ani (quinquennales) ajutați de primarii mărunți aleși — câte doi — pe un singur an (magistri) de fiecare sat, ori de primarii numiți câte unul de autoritatea civilă ori militară, care stăpânește peste ținutul de acolo (princeps loci, praefectus pagi)".

Prinurmare romanii au dat acestei provincii o temeinică așezare sub toate raporturile.

Făcând parte din trupul vechei Dacii, aveai impresia eri, pe când defilau ostașii și tineretul țării în uniformă, cu pasul cadențat și viguros, că trec vechile legiuni romane.

Pământ românesc, prin însăși origina și toate vestigiile trecutului Dobrogei Nouă își are astăzi statuia Regelui Intregitor,— simbol al conștiinței neamului românesc pe veci unit.

C. ȘOLDAN

Asistența

In tribuna din fața statuei au luat loc d-nii: Cornățeanu, ministrul agriculturii, Eugen Titeanu, subsecretar de stat al propagandei, general Ciupercă, inspector general de armată, N. Otescu, rezidantul regal al ținutului Marea, Eugen Demetrescu, prefectul jud. Durostor, Melidon primarul orașului Silistra, Victor Alboteanu, directorul propagandei, sculptorul Dumitriu-Bârlad, autorul statuei, șefii autorităților locale etc.

Serviciul divin

Un sobor de preoți în frunte cu P. S. episcop Gherontie al Tomisului a oficiat serviciul divin, după care statuia a fost desvelită în aclamațiile mulțimii și intonarea Imnului regal.

In jurul statuei la cele patru colțuri ale soclului fac de gardă patru români macedoneni, în pitorescul lor port național.

După desvelire a început seria cuvântărilor.

Cuvântarea d-lui N. Ottescu, rezident regal al ținutului Marea

D. rezident regal N. Ottescu a spus între altele :

Se desvelește astăzi aici la Silistra statuia regelui Ferdinand I. Ea evocă desigur figura marelui dispărut, ca simbolizează pietatea și recunoștința noastră, dar mai presus de orice evocă sentimentul nostru dinastic. Alături de amintirile de luptă, de jertfă de sine, de greutăți și glorie pe care bronzul Regelui Ferdinand I le redeșteaptă în sufletele noastre să nu uităm faptul că statuia lui se înalță astăzi în acest colț de țară din inițiativa și contribuția locuitorilor unui oraș sărac.

Este un simptom, e o dovadă și este o pildă. E un simptom de coeziune în jurul unei idei, e o dovadă de credință, e o pildă de conștiință civică.

Gestul acesta al silistrenilor, născut dintr'un îndemn lăuntric asemănător dragostei în vremea tinereței, este în același timp și un simbol. Prima statuie care s'a ridicat pe pământul Dobrogei noastre este acea a lui Ovidiu la Constanța, s'a dezvelit astăzi acea a regelui Ferdinand. Ele exprimă împreună cele două caracteristice ale firei românești; latinitate și dinasticism.

In fața acestei statui, la umbra de bronz a Celui care, identificat cu dorul neamului, l-a întregit de veci pentru slava lui și a noastră, înviorate sunt inimile noastre. Înviorate sunt inimile noastre, fiindcă cei cari pot deslușl slova istoriei și destinul popoarelor știu că fericit e neamul care răsplătește cu recunoștință pe cei mari cari s'au săvârșit din viață, și cu devotament pe Cel care trăește pentru liniștea, consolidarea și înălțarea lui.

Cuvântarea d-lui subsecretar de stat Eugen Titeanu

Desvelirea monumentului Regelui Ferdinand I, Regele întregitor de țară, este, în aceste vremuri și în aceste locuri un eveniment de înălțătoare semnificație sufletească și de hotărîtă afirmare națională.

Eri, în Capitala țării se proceda la desvelirea statuii Regelui Carol I, astăzi pe aceste meleaguri de margine de țară vedem la rândul său imortalizat în bronz pe Suveranul războiului de întregire.

Aci, la frontiera de Sud a țării, chipul de bronz masiv al Regelui Ferdinand I, nu este rezultatul unei inițiative de Stat. Această statue s'a înălțat din elanul și jertfa opiniei publice anonime. Chipul statuar al Regelui Ferdinand pe aceste meleaguri rezumă voința de afirmare românească a acestei colectivități dobrogene și perpetuarea amintirii unui Rege care a îmbrățișat acest ținut din bunurile progresului și al concepțiilor sale de generozitate socială.

Nicăeri, poate, mai mult ca nici, statuia regească nu-și va avea locul indicat. Acest bronz vine să încheie în chip fericit un ciclu de evoluție istorică care se leagă puternic, închegat și organic.

Dobrogea aceasta, care a cunoscut vântul efemer al atâtor schimbări nu reține decât trei mari linii într'adevăr structurale : prima este linia unei fecunde și constructive continuități latine. Vestigiile acestei continuități se regăsesc pretutindeni, ca o mărturie a veacurilor și a drepturilor de latinitate, incontestabile. Fără să vorbim de toate castrele, toate cetățile care sunt testimoniul acestei epoci de romanitate în toată Dobrogea de Nord, coborim aci, în acest Cadrilater, unde săpăturile ne-au redat zidurile cetății Abritus și unde însăși această Silistră a fost Durostorul care adăpostea a XI-a legiune Claudie.

A doua linie de structură dobrogeană pe care istoria o reține e afirmarea politică a lui Mircea, care se intitula „Singur stăpânitorul a toată țara românească și părțile de peste munți, încă și spre pădurile tătărești, Duce al Almașului și Făgărașului și al Banatului de Severin, Domn și de amândouă părțile de peste toată Dunărea, până la Marea cea Mare și al Cetății Dirstorului stăpânitor"

Era în această afirmare o dovadă în plus că Dobrogea se leagă organic, după cum o dovedește toată evoluția ei de unitatea dacică și că toate celelalte presiuni sau curente se elimină dela sine prin însăși evoluția naturală.

A treia linie care încheie o normală evoluție dobrogeană este aceia a acțiunii românești civilizatoare, începută sub Carol I, continuată sub Regele Ferdinand I și a cărei desăvârșire se desenează prin România Regelui Carol al II-lea, reformatorul.

Această epocă se caracterizează printr'o persistentă acțiune de progres și civilizație care, cu toate dificultățile materiale ale vremurilor, n'a încetat un moment să se afirme. In al doilea rând, generozitatea socială, care a caracterizat toate reformele ultime ale acestui Stat au fost larg distribuite fără deosebire, acestei provincii.

Noi românii, avem o indulgență, care nu e timiditate, și o toleranță care nu e slăbiciune. Iată dece, nu am făcut aci, nici față de minoritatea turcă cu așezarea ei de veche dată istorică, nici față de minoritatea bulgară de așezare recentă, nici un fel de deosebire, pentru a împărtăși în mod egal pe toți cetățenii acestei țări de drepturile națiunii majoritare.

Iată adevărul.

Se vorbește așa dar prea mult de minoritățile care se găsesc la noi și se vorbește, într'adevăr prea puțin de minoritățile românești care se găsesc în afara acestor granițe, pe care istoria și dreptul le-au consacrat și pe care opinia noastră publică, în interesul comun al păcii, le-a acceptat.

Dorința noastră de bună conviețuire cu toate popoarele ne face să dorim și să sperăm ca și pe această frontieră a dreptului românesc.

De aci, din tabăra vechii legiuni romane din Dobrogea latină, bronzul regesc va veghea ocrotitor ca un simbol al generozității, care a caracterizat pe acest mare și bun Suveran, dar și ca semn al bărbăției ostășești care a făcut din Regele Ferdinand I, Regele întregitor de neam, așa cum Regele Carol al II-lea este Suveranul apărător de țară.

Cuvântarea d-lui colonel Eugen Demetrescu

D. col. Eug. Demetrescu, prefectul jud. Durustor, a spus, că atunci, când valurile de foc ale marelui război, au atins cele mai urâțase limite, Regele Ferdinand a înțeles un adevăr pe care nimeni nu-l sesizase și nu-l enunțase, acela că *existența Neamului nostru este condiționată de întregirea lui.* El, care prin alcătuirea Lui sufletească, era un pacifist dublat de-un poet, nu numai că a recunoscut și s'a convins de necesitatea războiului, dar s'a pătruns de imposibilitatea neutralității. Eram prea mici ca să putem sta departe, iar comandamentul istoric și moral era prea puternic ca să putem accepta, cu resemnare, sinuciderea.

Regele Ferdinand a fost un biruitor ! A fost mare în măsura în care a fost martir ! Biruințele Lui, deși câștigate în zăngănit de arme, poartă pecetea spiritualității. Ca să biruești, trebue să te biruești. El s'a biruit și a biruit !

Dar n afară de martiriul și biruințele Lui, în afară de întregirea Neamului și de strălucitoarea pagină de morală pe care a consemnat-o în istoria domniei Lui, Regele Ferdinand ne-a lăsat, ca verigă a unui lanț de aur ce se prelungește în Eternitate, pe Majestatea Sa Regele Carol II. Dacă Regele Ferdinand I înfățișează în ochii noștri și ai Națiunei, pe martirul biruitor și pe Alesul Providenței întru întregirea Țării, Regele Carol II-lea întruchipează toată întregirea toată energia și toată nobila și entusiasta dorință a Românismului de a se desăvârși în marea operă de renaștere și de regenerare națională.

Voi, cetățeni ai Silistrei și locuitori ai Durostorului, primiți micul nostru dar de bronz și păstrați-l ca pe o mare comoară de aur. Descoperiți-vă oridecâte ori veți trece pe lângă el, pentrucă înfățișează pe cel mai leal, pe cel mai generos, pe cel mai fericit, dintre biruitorii Neamului. Descoperiți-vă și împărtășiți-vă de cumințenia Lui. Iubiți și respectați simbolul mândrei, nobilei și biruințele românești.

Cuvântarea d-lui Melidon, primarul orașului

Primarul orașului spune, că importanța actului săvârșit azi la Silistra, în vechea cetate a lui Mircea cel Bătrân. a desvelirii monumentului Marelui Rege Ferdinand I cel local și întregitorul de eNam, depășește cadrul înălțatei sărbători de azi, căci el simbolizează un ideal înfăptuit, o mândrie perpetuă nu numai pentru Silistreni și Durostoeni, ci pentru întregul neam românesc, depe tot întinsul acestei scumpe țări

Inălțarea acestui falnic monument, în această parte a țării, are darul de a menține vecinic treaz, în sufletele și mintea celor cari, mai presus decât conștiința datoriei împlinite au dat dovadă, că a face un apostolat aci, este actul cel mai natural, dar și cel mai patriotic.

D. Melidon mulțumește apoi miniștrilor cari au participat la această sărbătoare.

Statuia Regelui Ferdinand I

Defilarea

După terminarea cuvântărilor, a urmat defilarea. In capul coloanei defilează un grup de turcoaice, în pitoreștile lor costume. Urmează membrii F. R. N. în uniforme albastre, străjerii dela toate școlile din oraș, cu stegulețe în mână și cu fotografia M. S. Regelui, premilitarii, cu sapele pe umăr.

Coloana românilor macedoneni, în portul lor caracteristic, defilează, parte dintre ei călări, în aclamațiile mulțimii. După ei vin coloniștii olteni și cei din Bucovina.

Defilarea armatei în cap cu d-nii col. Busța și lt. col. Anton Georgescu, este marcată de puternice aplauze.

Banchetul

La prânzul care a fost la ora 13.30 în localul Cercului militar, s'au ținut o serie de cuvântări.

Cuvântarea d-lui N. Cornățeanu, ministrul agriculturii și domeniilor

Primul nostru gând este pentru acela care zi și noapte veghiază pentru interesele țării și ale neamului, pentru Majestatea Sa Regele Carol al II-lea (aplauze prelungite, urale, strigăte de „Trăiască M. S. Regele").

Regele Ferdinand, luptând cu imense greutăți, ne-a dat România Mare. M. S. Regele Carol al II-lea, luptând tot cu atâtea greutăți, ne va da o Românie tare, (aplauze) o Românie tare nu pentru a ataca ci pentru a păstra pentru totdeauna ceeace am obținut prin jertfa scumpă a marelui război (aplauze prelungite).

Pentru aceasta, M. S. Regele a început întâi cu ordinea internă, pentrucă numai pe baza ordinei interne avem și respectul în afară.

Astăzi, în loc de douăzeci de partide, avem un singur mare partid, Frontul Renașterii Naționale (aplauze).

Ce alt legământ am putea face în această zi de mare sărbătoare decât acela că, strâns uniți în jurul Tronului, să muncim cu toții pentru Patrie și pentru Rege (aplauze prelungite, ovațiuni).

Intreaga asistență în picioare intonează „Imnul Regal".

Cuvântarea d-lui rezident regal N. Ottescu

In această atmosferă caldă de entuziasm și în ecourile încă nestinse ale Imnului Regal, pe care l-am cântat cu toții laolaltă, să-mi dați voe să închin paharul în cinstea d-lui Armand Călinescu, președintele consiliului (aplauze prelungite. ovațiuni).

Il exprim în umele locuitorilor ținutului Marea, expresiunea dragostei și devotamentului lor.

CUVÂNTAREA D-LUI EUGEN TITEANU

In cuvântarea pe care am ținut-o și pe care, din cauza situației pe care o ocup. am fost obligat să o drămuesc în fiecare cuvânt al ei, am vorbit de legiunile romane.

Cred că sunt în sentimentul tuturor, să ridicăm cu tot sufletul primul nostru pahar în cinstea celor cari continuă marea operă de pace civilizatoare a acestor legiuni, să ridicăm acest pahar în cinstea scumpei și glorioasei noastre armate, (aplauze puternice, ovațiuni).

D. Titeanu, continuând spune, că printre oaspeți se găsesc și corespondenți, trimiși special și redactori ai presei străine.

Mi-am permis să vă invit în acest faimos Cadrilater, la frontiera noastră de Sud, unde ați putut constata nu numai o colaborare generoasă între toate minoritățile ce sunt reprezentate aci alături de națiunea majoritară. ale cărei drepturi istorice aci sunt incontestabile (aplauze prelungite) — dar mai ales ați putut vedea o țară înfloritoare și, trebue s'o mărturisesc, nu fără oarecare egoism, ați putut vedea sursul care înflorește peste tot în această țară, al tineretului care a defilat în fața Dv.

Este aci regimul nostru românesc, caracteristic în primul rând printr'un sentiment de finețe, de bun simț, și mai ales printr'un sentiment care lipsește foarte mult de câtva timp în Europa, acela al măsurii (aplauze).

Răspunsul d-lui general inspector de armată N. Ciupercă

Armata, gata în orice clipă să-și facă datoria, își permite să răspundă cu aceiaș dragoste la sentimentele exprimate de onoratul guvern prin verbul d-lui ministru Titeanu, și vă asigur pe Dv. că va ști să îndeplinească datoria cel puțin tot așa de bine cum și-au îndeplinit-o legiunile străbune romane, care au străjuit și au dăinuit pe aceste meleaguri.

Răspunsul d-lui Gerhard Christof

Ministrul nostru al Propagandei d. Titeanu, a binevoit să adreseze câteva cuvinte corespondenților presei străine carii au fost invitați de către guvern să participe la această serbare.

Ca membru al comitetului Asociației presei străine, țin să răspund d-lui ministru câteva cuvinte.

Sunt fcarte fericit pentru ceea ce am putut afla, și pentru că d. ministru ne dă toată libertatea de a lucra în această regiune. Noi suntem fericiți dacă în această țară nu se întâmplă nimic care să ne facă sau să ne forțeze să facem jurnalism de senzație. Suntem fericiți dacă în această țară nu se întâmplă nimic care să poată face senzație în lume și dacă tot ce se întâmplă sunt numai evenimente ale unei evoluții pașnice a cărei țintă să fie fericirea acestei țări

Permiteți-mi d-le ministru, în numele Asociației presei străine, să vă mulțumesc pentru cuvintele spuse și în acelaș timp pentru că ne-ați dat prilejul să vedem aci încă un aspect al acestei frumoase Românii (vii aplauze).

CUVÂNTAREA P. S. S. EPISCOPULUI GHERONTIE

Sunt momente cari înflăcărează și pe bătrâni, și momentele de față pe mine mă înflăcărează. De ce : Pentrucă în 1914, după reanexarea Cadrilaterului nostru la Patria mumă, am călcat și eu pământul acesta, trecând peste Dunăre, a fost cel dintâi loc pe care l-am călcat, Silistra — fie că este turcesc acest nume, dar face parte din Durostorul nostru, al strămoșilor noștri, și am călcat atunci pe un pământ al nostru de veacuri.

Am mai venit aci și în 1923, ca titular, pentrucă purtam în titlul meu numele acestui oraș, ca arhiereu vicar al Eparhiei Constanței, de două ori scumpă pentru mine. Am venit aci și după ce am fost ales Episcop și am fost întâmpinat de dragoste desăvârșită, care mă întinerește din ce în ce mai mult.

De aceea onoarea pe care Excelențele Voastre o faceți Silistrei mă desfătează pe mine sufletește pentru considerațiunile pe cari le-am arătat, dar nu numai pentru acestea ci mai ales pentru ceea ce urmăriți prin acest act înălțător. Trebue să se știe și să afle toată lumea aceea care, se îngrămădea mai zilele trecute la granița noastră că aici este cineva care va stăpâni în veciî vecilor. Iar cine nu înțelege, va ști că în fața lui se vor ridica 3 milioane de baionete. (Aplauze prelungite).

Mulțimindu-vă pentru cinstea pe care ne-ați făcut-o, ridic paharul în sănătatea Comitetului de construcțiune a acestui mare monument, podoabă a Dobrogei. (Aplauze prelungite).

Cuvântarea d-lui Lefterof, în numele comunității bulgare

Din partea minorității bulgare din Durostor și în numele comunității bulgare din acest oraș, țin să exprim mulțumirea acestei minorități pentru tratamentul de care se bucură în acest colțișor de țară (vii și prelungite aplauze, strigăte de bravo).

Această minoritate a colaborat în mod cinstit și sincer cu toate guvernele române și a înțeles să devină punte pentru apropierea celor două popoare.

Intelectualitatea din acest județ înțelege astăzi că este momentul oportun și de datoria noastră de a întinde această mână frățească pentru ajungerea la un bun sfârșit pentru prosperitatea țării românești, ai cărei fii suntem și noi. (Vii și prelungite aplauze).

N'am avut ocazia să ne plângem. Am respins întotdeauna actele necugetate care vin din afară. (Aplauze prelungite).

Nu primim nici o sugestie și am înțeles să ne conducem noi singuri, din inspirația celor care au conducerea destinelor țării românești. (Vii și prelungite aplauze, strigăte de bravo).

Dacă vreodată sentimentele acestei populații de origină bulgară din acest județ au putut fi interpretate în mod greșit, vă rog pe toți să mă credeți că eu, ca unul care m'am luminat în școala românească, într'adevăr vorbesc în mod sincer. (Aplauze).

Ca încheere, îmi permit să ridic paharul meu în sănătatea conducătorului destinelor țării, în sănătatea Maiestății Sale Regele (urale prelungite; muzica intonează Imnul Regal).

CUVÂNTAREA D-LUI SELIM ABUDLAHIM, IN NUMELE COMUNITĂȚII TURCE

In calitatea mea de exponent al populației turcești din Dobrogea și Cadrilater, să-mi dați voie să-mi exprim, cu acest solemn prilej, adânca noastră mulțumire față de noul regim, față de guvernul Majestății Sale Regelui și în special față de Marele nostru Suveran, pentru tratamentul acordat minorităților, fiindcă noi nu am înțeles să ne constituim într'un partid al populației turcești. (Aplauze). Noi am căutat întotdeauna să ne încadrăm în viața de Stat român și am dat cu prisosință dovadă de purtarea noastră leală (Aplauze).

Ași putea spune că solicitudinea de care ne-am bucurat a întrecut uneori pe aceia acordată naționalilor ; și dați-mi voie să vă dau un exemplu : când am intrat în viața politică, m'am gândit să trimet pe copiii turcilor în școlile românești. Au fost primiți cu brațele deschise și dacă copiilor de români li se cerea concurs pentru a intra ca bursieri în școlile românești, peste 200 de copii turci pe care i-am înscris, au intrat fără concurs ca bursieri. Ce am putea cere mai mult ? De aceia, noi suntem înfrățiți și definitiv atașați poporului român (Vii și prelungite aplauze, strigăte de bravo).

Cuvântarea d-lui general Ciupercă

Mulțumesc tuturor pentru iubirea pe care o arată oștirei, strigând atât de frumos din fundul sufletelor: Să trăiască armata !

Imi dau seama de încrederea pe care o puneți în oștire, (urale).

Siguranța Ținutului acesta este una din însărcinările și obligațiile pe care mi-am luat-o ca ostaș. Este o afinitate între noi ostașii și între reprezentanții M. S. Regelui în acest Ținut. Cu toată modestia pe care o arată d. rezident regal, eu îmi permit să ridic paharul în sănătatea d-lui rezident regal Otescu și vă rog să credeți că Ținutul Marea este un Ținut privilegiat, dacă a putut obține un conducător ca d. rezident regal Otescu.

Cuvântarea părintelui Popescu

Noi suntem urmașii legiunilor romane cari au trecut pe aici, după cum s'a spus, dar Inalt Prea Sfințitul Stăpân a răspuns unui deziderat mai înalt al regalității, care a spus că biserica Neamului românesc trebue să fie o biserică vie, o biserică lucrătoare, muncind zi de zi la temelia și la zidirea sufletului neamului nou, așa cum cer timpurile, cum o cere realitatea, cum o vrea Marele Nostru Străjer, Maiestatea Sa Regele.

Noi suntem ori când gata la datorie, pentru Rege, pentru Credință și pentru Neam, și veghem.

D. prof. PERICLE PAPAHAGI, închină pentru d. prefect col. Demetrescu, căruia i se datorește ridicarea acestui monument.

*

Banchetul a luat sfârșit la ora 3.

La ora 4 jum. s'a desfășurat pe câmpul de aviație „Ceairul Mic", jocurile sportive și alergările de cai.

Solemnitatea desvelirii bustului lui Duiliu Zamfirescu, la Focșani

Focșani, 18 Iunie

Azi, la ora 7 d. a., a fost în localitate solemnitatea desvelirii bustului lui Duiliu Zamfirescu, ridicat în fața primăriei orașului.

La solemnitate au asistat d-nii Alex. Duiliu Zamfirescu, ministru plenipotențiar, cu d-na; D. Ghica, ministru plenipotențiar, familiile Slăvescu, Simionescu, Râmniceanu, prof. univ. I. Petrovici, sculptor Jalea, deputat Radu Portocală, prof. Basarabescu, autoritățile locale, etc.

S'a oficiat o slujbă religioasă de un sobor de preoți, la care au dat răspunsurile corul catedralei orașului, dirijat de d. prof. Panait Georgescu și fanfara liceului „Unirea".

Au rostit cuvântări : *Preotul Pascu*, în numele bisericii; d-nii prof. univ. *I. Petrovici*, în numele Academiei Române ; *D. Ghica*, delegatul ministerului afacerilor străine; *Radu Portocală*, în numele Adunării deputaților ; prof. *Dinescu*, în numele d-lui rezident regal Giurescu ; *Emanuel Bucuță*, delegatul Fundațiilor regale; prof. *I. Bassarabescu*, în numele Ateneului Român; *Ludovic Dauș*, delegatul Soc. scriitorilor români; d-na *Mariana Zamfirescu-Rarincescu*, general *Botea*, delegatul Asoc. ofițerilor rezervă ; col. *Ștefan Dimitriu*, primarul orașului Focșani.

Cu trenul de 8 seara, oaspeții au părăsit localitatea.

Intre spiritul dela Weimar și spiritul dela Potsdam

Berlin, Iunie. — *Este greu să pătrunzi substanța spirituală a celui de al III-lea Reich, înainte de a fi înțeles ce-a însemnat „spiritul dela Weimar" și ce reprezintă „spiritul dela Potsdam".*

Revoluția național-socialistă a zilelor noastre nu este numai — așa cum în general și superficial se crede — „o revărsare de forță brutală". Ea poate foarte bine fi — așa cum se mai crede — „germanismul deslănțuit" sau acel „furor teutonicus" de care vorbea Tacit și care îngrozea pe războinicii noștri strămoși, romanii, dar această revoluție, care, prin dinamismul ei clocotitor, înspăimântă omenirea cum numai revoluția franceză dela sfârșitul secolului al 18-lea a înspăimântat-o, are și ea, ca oricare altă revoluție, spiritualitatea ei.

Ca să ajungă la Adolf Hitler și la al III-lea Reich, poporul german a parcurs două etape : aceia a spiritului dela Weimar și aceia a spiritului dela Potsdam. Istoria Germaniei moderne începe cu Frideric cel Mare. In decurs de aproape două secole, spiritualitatea germană a oscilat între Weimar și Potsdam. Frideric cel Mare, Bismark, Wilhelm al II-lea reprezentau spiritul dela Potsdam. Goethe și Wilhelm von Humboldt spiritul dela Weimar.

Spiritul dela Weimar — în concepțiunea lui Goethe și Wilhelm von Humboldt — însemna umanismul așa cum îl înțeleg germanii. După Goethe, Wilhelm von Humboldt și întreaga școală pe care ei au format-o, adevărații continuatori ai umanismului grec sunt germanii. In interpretarea lor, umanismul — să-l traducem prin cuvintele omenie, cosmopolitism — se împarte în două etape bine distincte : umanismul vechilor greci și umanismul care începe cu Renașterea pentru a se continua până în zilele noastre.

Deci prin spiritul dela Weimar trebuie să înțelegem umanismul așa cum îl concep germanii.

I s'a spus astfel pentru că Goethe — acela care l-a definit și dezvoltat — a trăit și a scris cea mai mare parte din opera lui în Weimar, oraș mic în Turingia. Weimarul a fost capitala marelui ducat de Saxa-Weimar-Eisenach și l-a făcut celebru marele duce Carol-August, care la curtea lui ducală a adunat pe toți oamenii celebri germani ai timpului lui, printre cari : Goethe, Schiller, Herder și Wieland.

Werner Jaeger, profesor de filologia clasică la universittaea din Berlin, într'o carte celebră intitulată „PAIDEIA", în care se ocupă de creșterea copilului și a omului, de „educația care nu se termină nici odată", ne lămurește cum înțeleg germanii umanismul.

Ce susține Werner Jaeger ? El crede că umaniștii moderni interpretează greșit umanismul antic, atunci când își închipuesc că vechii greci erau calmi, filosofi imperturbabili care priveau și trăiau viața cu un senin olimpian. „Nu ! — spune Jaeger — vechii greci aveau ca și oamenii moderni mizeriile și necazurile lor, frământările lor sufletești, remușcările, chinurile și luptele lor. Ei nu contemplau numai, ci și luptau". Deci, concluzia : umanismul este și luptă și război.

Această concluzie a lui Jaeger este cunoscută sub denumirea de „al treilea umanism", care poate fi considerat — din punct de vedere al spiritualității germane — ca o etapă intermediară între Weimar și Potsdam, ca un compromis între spiritul dela Weimar și spiritul dela Potsdam.

Multă vreme Goethe și Wilhelm von Hmboldt cu numeroșii lor discipoli prin felul cum interpretau ei viața, au avut o influență covârșitoare asupra societății germane. Burghezia germană înțelegea sensul vieții „weimarian" ; școala, literatura, teatrul, politica — cu un cuvânt tot ce se numește viață spirituală germană se hrănea din spiritul dela Weimar.

Dar către 1870, Bismark, cancelarul de fier, a amintit germanilor că mai există și un alt spirit, acela dela Potsdam, acela al regelui Frideric cel Mare. Prin acest spirit dela Potsdam, nu toți care l-au comentat înțeleg același lucru. Unii spun că nu este decât „un spirit războinic" sau „germanismul dezlănțuit", alții că n'ar fi decât acel „furor teutonicus". Noi înclinăm să credem că mai înainte de toate este pur și simplu un spirit de cazarmă.

Desigur că spiritul potsdamian, că umbra lui Frideric cel Mare a fost întotdeauna vie în Germania. Poporul german fusese însă vrăjit de spiritul dela Weimar. El uitase oarecum și de marele rege care a dat, prima oară, națiunei germane gloria războinică, uitase să mai recitească și acea carte celebră „Vom Kriege", în care generalul von Clausewitz, unul dintre cei mai mari scriitori militari ai timpurilor, condensase ceea ce se numea spiritul dela Potsdam. Bismark a trezit orgoliul german. El a readus în discuție „specificul național german". Din această polemică, Goethe și Wilhelm von Humboldt au ieșit înfrânți. Cancelarul de fier a convins națiunea germană că dreptatea este de partea lui Frideric cel Mare și a lui von Clausewitz.

Și astfel, după 1870, după ce Franța a fost înfrântă, Germania a trăit spiritul dela Potsdam și Wilhelm al II-lea a condus-o la războiul din 1914 și la catastrofa din 1918.

Republica social-democrată germană din 1919 s'a numit republica dela Weimar. (Parlamentul republicei s'a întrunit la Weimar și-a votat noua constituție). Cu drept cuvânt, pentru că națiunea germană, renunțând la monarhie pentru republică, renunța la spiritul dela Potsdam pentru spiritul dela Weimar.

Republica dela Weimar nu însemna atât triumful social-democrației cât mai ales al acelui spirit de internaționalism și de omenie în sensul social al cuvântului. Era „o republică a profesorilor". Dar consecințele acestei experiențe, ale acestei reveniri la spiritul dela Weimar au fost și ele funeste pentru poporul german. Republica a însemnat o cumplită catastrofă în spiritul dela Weimar, a apus în foamea și mizeria poporului german. „Republica dela Weimar — spun teoreticienii național-socialiști — a dovedit unde duce libertatea. La haos, la mizerie socială, la 7 milioane de șomeri...".

In 1933, Adolf Hitler a venit la putere. Primul parlament al Germaniei național-socialiste s'a întrunit în „Garnison Kirche" din Potsdam. Acolo, lângă mormântul lui Frideric cel Mare a rostit Adolf Hitler primul lui discurs, în calitate de cancelar. A fost un act simbolic, care a arătat Germaniei și lumei întregi că spiritul dela Potsdam a reînviat.

Adolf Hitler s'a ridicat, dela început, cu violență împotriva spiritului dela Weimar, pe care el îl numește spiritul oamenilor „überkultiviert" — supraculți. „Mein Kampf" — evanghelia național-socialismului — este toată străbătută de spiritul potsdamian. Germania național-socialistă trăiește deci spiritul dela Potsdam. Singura deosebire este că înainte de războiu acest spirit se realiza prin monarhie și acum se realizează prin națiune.

In Berlin, pe Unter den Linden, în fața Universității, se găsește statuia lui Frideric cel Mare. Regele este călare, iar în jurul lui și la picioarele lui se găsesc oamenii mari ai Germaniei din timpul lui. Generalii în față; savanții în spate. Chiar sub coada calului, marele filozof Kant.

Odată, râzând, făceam să observe acest lucru pe un prieten german.

— „Nu înțeleg de ce râzi — mi-a spus. Nu-ți amintești de comanda lui Napoleon?... In Egipt, atunci când trupele lui, în careu, luptau cu mamelucii ?...

— „Care comandă ?

— „Les ânes et les savants au milieu !..."

PETRE MIHAIL

Domnii abonați sunt rugați ca la orice reclamație sau schimbare de adresă să binevolască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviți la reînnoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poștal eticheta abonamentului expirat.

NOUTĂȚI despre „Radio-Basarabia"

și ultimele știri din lumea radiofonică le găsiți în numărul apărut astăzi al revistei „RADIO-UNIVERSUL". In același număr, cele mai corecte articole tehnice și programele amănunțite ale tuturor emițătoarelor europene.

„RADIO-UNIVERSUL" 5 LEI EXEMPLARUL